

PETROZSÉNY és VIDÉKE

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI és VEGYES TARTALMU HETILAP. — MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL.

A lap előfizetési ára:

Egy negyedévre . . . 2 kor.
Fél évre . . . 4 „

Egészévre . . . 8 kor.
Egyes szám ára . . . 20 fl.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Petrozsény és Vidéke” szerkesztőségéhez; az előfizetések pedig a kiadóhivatalhoz küldendők.
Hirdetések, valamint nyilvtéri közlemények mérsékelt áron számíttatnak.

Életveszélyek között.

Isten legbecsesebb adományának tartjuk az életet. Ez az embernek legdrágább kincse a maga prózai valóságában is.

Nem az élet fogalmának meghatározásával ohajtunk azonban e helyen foglalkozni. Nem azt vitatjuk, hogy mi az élőlények jellemző mozgásának oka, melyet a tudományos elmélkedés a fizikai és kémiai folyamatok eredményeül tüntet fel. Nagyon tág kört ölel fel az élet fogalma, melynek szabatos meghatározása sok tudós elmét kimerített, sőt megbomlasztott már.

Az emberi élet lebeg ezuttal szemünk előtt, mely bizonyos viszonyok között foly le, melyeket részint az ember maga, részint a természet, részint a társadalmi lét kialakulása terem. Ezek a viszonyok vagy ártalmakra vannak az életnek, vagy kedvezően befolyásolják. Csakhogy az ártalmak elhárítására az egyes ember a maga korlátolt eszközeivel ritkán képes. Nem képes különösen akkor, ha mások cselekedetei okozzák az ártalmakat, melyek nem csupán az ő egyéni életével, hanem számos embernek életbiztonságával állanak kapcsolatban. Ilyen viszonyok között már számos embernek; a közös célok biztosítására szervezett társadalom, a község, sőt az állam közreműködésére van szükség, hogy az ártalom, a veszély elhárítható.

Ennek a szükségére forog fenn Petrozsényben, az egész Zsilvölgyben.

Sokszor történt már felszólalás ebben az ügyben lapunkban is. Indokolt felterjesztésekben

szorgalmazták a helyhatóságok az imminens veszély elhárítását; de az ember legdrágább kincsének, az Isten legbecsesebb adományának védelmére nem történik semmi, vagy csak oly kevés intézkedés, mely egyértelmű a semmivel. Nyílt utcán, közhelyeken, közlekedési utakon, sőt a házi tűzhely mellett is szüntelenül veszélyben forog az ember élete itt, mások gonosz cselekedetei miatt. És számtalan esetben nem fékezvett emberi indulat tör embertársának életére, vagy testi épsége ellen. Lélektanilag megmagyarázhatatlan indokokból származó gyilkos támadások kioltják, vagy veszélyeztetik itt az emberi életet. Békésen, gyanútlanul haladó emberekre az uton rálönek, vagy az élet kioltására alkalmas eszközökkel rátámadnak, sokszor ismeretlen gonosztevők nyíltan, vagy orvul.

Ily felháborító galádságok oly gyakran ismétlődnek, hogy a legsürgősebb hatósági intézkedést immár nélkülözhetetlenné teszik annál is inkább, mert a vagyonbiztonság elleni büntettek gyakori esete is elutasíthatatlanná szükségessé teszi.

A fenyegető veszéllyel szemben a közbiztonsági intézkedésekről szólni is alig lehet, a mit egy-két sajnós tény felemlítésével igazolunk.

Petrilla községnek több mint 40 ezer hold területén, az ötezret meghaladó lakosság község rendőri szolgálatának teendőit egyetlen ember végzi. De ez is minden egyéb, csak nem rendőr, amennyiben egy személyben hivatalszolgálat, kézbesítő és postaküldőnc. A petrozsényi csendőrség kerületébe van beosztva a közbiztonsági szolgálat ellátása. Feltehető-e, hogy az a pár

csendőr ott is végezhesse egyébként is emberi erőt és képességet meghaladó feladatát.

Józan észszel ezt feltételezni sem lehet.

Pedig ott annyira elfajultak a közbiztonsági állapotok, hogy rá gondolni is borzalom.

Maga a község nem képes a közbiztonsági teendőket ellátásáról gondoskodni. Állami csendőrséget már sokszor folyamodott az érdekltség s a helyhatóság, de eredménytelenül. Érthető tehát, hogy a sok gyűlevész bevándorló és a műveletlen népelem között akadnak olyan elvete-műlték, a kik az uton haladó kocsikban ülőkre lövöldöznek, másokat kövekkel dobálnak, halálra vernek, vagy leszurnak. Hány ilyen esetről tudunk már említést lapunkban is. És hány ilyen bűneset képezte már eredménytelen nyomozat tárgyát.

Ilyen viszonyok között az sem meglepő, hogy a garázdálkodókat rendre intó községi jegyző nyakába kést dőnek.

És ezek az elfajult viszonyok még mindig nem eléggé nyomatók arra nézve, hogy az emberi élet és vagyonbiztonság elleni merényletek és büntények megakadályozására, vagy csökkentésére nézve megfelelő intézkedés tétetnek. A községi, a járási és törvényhatósági közigazgatás részéről ismételtentétek lépések aziránt, hogy Petrilla község területén állami csendőrségi őrs szerveztessék. A csimpai nagy faiparvállalat megszemenő anyagi áldozatok felajánlásával törekedett a közczél előmozdítására. Mindez nem indította a jogosult tényezőket arra, hogy a veszélyeztetett személy- és vagyonbiztonság érdekében megfelelőleg intézkedjenek. A Zsilvölgy többi községeiben is többé-kevésbbé ugyanilyen a közbiztonsági

„Petrozsény és Vidéke” tárczája.

Szereltem és tudomány.

(Elbeszélés.)
(Folyt.)

IV.

Szereltem! szereltem! minden vagy, mégis semmi vagy! Délibábol építész. Délibábol a légből. Elrablod a szív nyugalmát, legdrágább kincsünket. Ezt tetted Erzsikével is, ott virraszt anyja ágya mellett. Szeretettel simogatja a beteg homlokát. Oh az olyan beteg! Nemde mily fájdalmas, mily leverő... egy anyának végső tusáját szemlélni! Szívünk, lelkünk felzokog... Erzsike is zokogott, de lelke a képzelet szárnyán messze, messze járt valahol, a csaták viharában. Szenvedéstől meggyötört derűt, reményt keresett. A sors legnagyobb csapásai közepett vigaszt, reményt keresünk, a mely megmentsen. A beteg hirtelen föláll ágyán, ismét lehanyatlak. Ajka vonaglik, elszállt lelke, megjegesedett az egykor ragyogó szem! Az árva lány megfogja anyja karját.

„Anyám, édes anyám ébredj! itt van leányod...” kiabálta kétségbeesetten.

Nem akarta elbinni, hogy anyja meghalt. Az nem lehet, az nem lehet! Elhagyatottságában mit tehetett volna. Sokáig, de sokáig zokogott anyja hideg, holt testére borulva. Észre sem vette, hogy valaki belépett az ajtón. Berédy György volt a kastély ura! Hü szolgája, vadászataiban hü társa volt a leány apja. A kertben sétált, s akkor hallotta meg a zokogást.

„Mi a baj?” szólalt meg a belépő.

„Ne sirj leányom, ő boldogabb mint mi. Eltemetjük őt, te pedig a kastélyban fogsz lakni. Reám fogsz gondot viselni!”

Ne sirj, ha mondom!”

Erzsike önkénytelen megreszkedett, előtte állott az a szívtelen ember! Zokogása megszűnt, mert „ő” mondta „ne sirj!” Anyját eltemették egyszerűen, oda a kisdéd hantba férje mellé! Az árva lány a kastélyba került. A híres, szívtelen ember egyedül maradt. Elhagyta mindenki. Emberei mind beálltak honvédek! Egyedül maradt rideg lelke minden tépelődésével. Az a fiú is elkeserítette őt. Nem fogja ismerni többé, nem fia! Így is, úgy is bitófára kerül. De nevét, Berédy György nevét nem szennyezi be. Legyen! Ne szeresse bár senki a Berédy nevet, de tudják bámulni, reszkesse-nek tőle. Elmereng egész életén, semmi öröme sem volt, de nem is kereste. Nem értette meg senki, mert fölüllemelkedett a hétköznapiasságon, mert nem vonzotta a nyomorult föld húsága, kicsinyes vágyai! Bármilyen legyen megmarad annak, a mi volt: Berédy Györgynek. Az az ártatlan árva lány elgondozza őt. Tudja meg a világ, ki volt Berédy, neki hagyja roppant vagyonát! Lássák meg, milyen lelke volt, milyen volt a gondolkozása: Nincs egy cseppnyi földi benne!

Erzsike lépett be az ajtón.

„Nagyságos ur kézen van az ebéd!”

„Jól van” válaszolt Berédy.

A lány megfordult s kilépett az ajtón. Mi baja lehet annak a lánynak, olyan szomorú, olyan érthetetlen az arckifejezése. Mi győtri őt, tudni akarja, megfogja tudni!!!

V.

Nem az év, nem azoknak hosszú sora, hanem egy pillanat is lehet végzetes befolyással az emberre. Az ember belvilágát, gondolkodás módját az élet, a körülmények alakítják, fejlesztik. A szülőktől ugyan vérmérsékletet öröklünk. De az embert emberré az élet teszi, a benyomások. A fogékony, a hatalmas szellemmel megáldott ember van leginkább kitéve az élet benyomásainak. A hétköznapi gondolkodás nem veszi észre mi történik körülötte s az élet lelkiületére nem is bírhat befolyással. A lángeszt, mely a fényben az árnyat, a sötétségben a fényt keresi, a pillanatnyi benyomások vezetik. Mindattól irtozik, a mi megszokott.

Mindig a rendkívülit, a főszerűt megrázót keresi, elszertetne lopni valamit „onnan túlról”. Valami nagyszerű örökség az ő működése, mely többnyire a végtelenségig megy. Ilyen volt Berédy Pál is. Forrongó vérmérsékletén hatalmas tehetség uralkodott, de parancsolni nem tudott. Csak esztét művelték ki, de nem lelkét. A lelki életet elfojtották benne, megsemmisítették. Örökre elnémitani azonban nem lehet. Az ártatlan lány gyöngéd szeretete meghihette lelkét s az megmozdult. A pillanat benyomása mozgásba hozza szívét, s az az elnyomott szívvilág a forrongó vérmérsékletű testben elemi erővel mozdult meg. Ha utját álljuk a kisdéd eszménynek, gátot rakunk csendes folyásának, az megszűnik. Addig-addig gyűl a víz, míg végre a hatalmas erő mindent elsöpör.

A szereltem egészen átalakította, érezni is tudott, érezni végtelenül. Lelke minden melegét, szelleme minden erejét hatalmába kerítette ez a szenvedély. Lángesze itt is a végtelenségig ment. Üdvösségét, mindent sze-

állapot, melynek javítása érdekében emelt panaszok illetékes helyen ezideig nem találtak megállapításra.

Országos jelentőségét és fontosságát elismerik ennek a végvidéknek, magasztalják az önműködés révén elért sikereinket, de ott, ahol hatáskörünkön kívül eső ügyekben szükséges intézkedésről van szó, hiába rimázkodunk felsőbb helyen támogatásért s csak magunkra hagyatva vergődünk, mint a szárazra kitett hal.

Rámutatunk azokra a veszélyekre, melyek egy népes nagy vidék föltéve őrzött legbecsessebb kincsét az emberi életet kockáztatják. Nem egyes ember, hanem sok ember személybiztonsága érdekében kötelességünk ezúton is felhívni az illetékes tényezők figyelmét arra a tűrhetlen állapotra melyet önerőnkön nem szanálhatunk s a melyet rendezett államban a kormányhatalomnak tűrni nem volna szabad, hanem közérdekből orvosolnia kellene.

Szégyen pir égeti arcunkat abban a tudatban, hogy akkor, midőn jogosan utalhatunk arra, hogy kulturát teremtettünk itt a pár évtized előtt még kietlen vadonban; kénytelenek vagyunk bevallni, hogy személyünk biztonsága megfelelő gondozásban nem részesül. Négysegmértföldre terjedő területen, ezer- és ezer ember személy- és vagyonbiztonsága felett nem őrködik senki. Pedig a kulturának igazi fokmérője a szervezett rendőrség, mely a Zsilvölgyben csak mint jámbor ohajtás ismeretes.

Z.

Gimnáziumunk és a szülők érdekében.

1. A beiratkozás ideje és feltételei. A beiratás ideje szept. 1, 2 és 3. A beiratásnál a tanuló személyesen a szülő vagy a gyám kíséretében tartozik az igazgatóságnál jelentkezni. Az I. osztályba csak azon tanuló vehető fel, a ki 9. évét már betöltötte s a 12 évnél nem idősebb; a 12 évnél idősebbek felvételéhez a tanári kar hozzájárulása szükséges.

A felvételnél bemutatandók:

a) a keresztlevele, illetőleg hiteles születési bizonyítvány

b) a népiskola IV. osztályáról, illetőleg a II-IV. osztályba való felvételtkor a megelőző osztályról szóló legalább elégséges iskolai bizonyítvány;

c) az ujra oltásról szóló orvosi igazolvány.

2. Felvételi díjak. Minden tanuló köteles a beiratásakor a következő díjakat fizetni: a) felvételi díj 8 koronát, b) értesítőre 1 k. 40 fillért, c) ifjúsági könyvtárra 1 k.-t, d) énektanítást 1 k.-t és e) az ifjúsági alapra 1 k.-t, összesen 12 k. 40 fillért. E díjak fizetése alól egy tanuló sem menthető fel és e díjak a beiratásakor lefizetendők.

3. Tandij. Az egész évi 72 kor. tandij négy részletben is fizethető és pedig: okt. 15-ig, decz. 1-ig, márcz. 15-ig és május 1-ig.

4. Javító vizsgálatok. A javító vizsgálatok augusztus hó 31-én tartatnak. Oly tanulóknak, kik csak egy rendes tantárgyból kaptak elégtelen tanjegyet a javító vizsgálati engedélyt a tanári kar adja meg. A két tantárgyból bukottaknak a tankerületi Főigazgató ur ad engedélyt. Folyamodványait azonban az intézet igazgatójához tartoznak legkésőbb július hó 5-dikéig benyújtani, ki azt a tankerületi Főigazgató urhoz felterjeszt.

5. A tanév megnyitása szeptember hó 5-én történik: a megnyitáson minden tanuló megjelenni tartozik. A következő iskolai napon a tanuló magával hozza összes tankönyveit és iskola szereit, hogy azok használhatóságáról az osztályfőnökök meggyőződhesse. A használt tankönyvek bevásárlásánál a szülők és tanulók óvatosan járjanak el, mert a beirt rongyos vagy régibb kiadású könyvek, mint nem használhatók, el fognak koboztatni.

A beiratkozó tanulók szülei a tankönyvvásárlást halasztják a beiratás idejére, mivel tankönyvváltozások lesznek.

A nyelvtani, történelmi s általában mindazon tankönyveket, melyeket a tanuló gimnáziumi tanulmányainak befejezéseig haszonnal forgathat, sőt forgatni szigorú kötelesség, eladni nem szabad.

Szegénysorsu tanulók a segélyző-könyvtárból fognak kapni használatra egyes tankönyveket.

6. Házi felügyelet és ellenőrzés. Minden szülő és gyám nemcsak a beiratásnál tartozik gyermekével, gyámlójával megjelenni, hanem ennek előmenetele és magviselete felől az év folyamán tudakozódjék az igazgatónál, osztályfőnökkel s az egyes szaktanároknál, a kik minden alkalommal készségesen szolgálnak felvilágosítással. Oly esetben pedig, mikor az igazgató vagy osztályfőnök felkéri a szülőket vagy helyetteseiket, hogy értekezésre megjelenjenek, határozottan elvárja, hogy a megkívának elgeget tesznek. Azok a szülők vagy gyámok, a kik nem laknak az intézet helyén, gyermekek vagy gyámfiuk felvételekor alkalmas helyettest kötelesek megjelölni, kire a házi felügyeletet és a nevelésre vonatkozó jogokat és kötelességeket átruházzák, hogy az a gondviselésre bízott tanulóra nézve az igazgatóság értesítését elfogadhassa s a felelősséget elvállalja. A

szülők vagy gyámok e részben minden változást személyesen vagy írásban az igazgatónak bejelenteni tartoznak, a kinek joga és kötelessége ott, hol alapos oknál fogva az ellenőrzést hiányosnak, vagy a házi körülményeket káros befolyásuaknak tartja megkövetelni, hogy e tekintetben észszerű változás történjék.

Az igazgatóság elvárja, hogy a szülők vagy gyámok lakást és ellátást az igazgatóság hozzájárulása nélkül ne fogadjanak.

Az igazgatóság készséggel szolgál utbaigazító tájékoztatással a tanulók elhelyezésére; hogy ezen fontos hivatásának az igazgatóság megfelelően, a szünidő folyamán szívesen fogad el előjegyzéseket olyanok részéről, kik a tanulókat méltányos díjazás mellett teljes ellátásra családjuk körébe fogadni készek.

Tanulók vasuti kedvezménye. Gimnáziumunk mindenre kiterjedő felügyelő bizottságának kellőképpen megindokolt kérvényére is a máv. államvasutak üzletvezetősége az iskolás gyermekek szállítása céljából, Lupényből Petrozsényba a 9465. sz. tehervonatokkal egy-egy III. osztályú személykocsit járatását engedélyezte, melyet az állomásokon meg tudható menetidővel lefizetése mellett csakis iskolás gyermekek vehetnek igénybe. A 9465. sz. tehervonat indul Lupényből reggel 5 óra 49 perckor, Vulkánból 6 óra 43 p., Alsóbarbatyénból 6 óra 59, Livazényből 7 óra 18; érkezik Petrozsényba 7 óra 41 perckor. A tanulók részére egy hónapra szóló tanuló bérlet-jegyek szolgáltathatnak ki. A mint halljuk Lupénytől egy óra 5 korona, Vulkánból 4 korona a díj. Ez az üdvös intézkedés bizonyára kellemesen fogja érinteni a szülőket. Most már Lupénytől kezdve minden szülő küldheti arra való gyermekét gimnáziumunkba. Délután a 4 ó. 14 p.-kor induló vonattal haza mehetnek.

Felvétel az állami elemi népiskolába.

A petrozsényi állami elemi népiskolában a tanulók beiratása folyó évi szeptember hó 1, 2, 3 és 4. napján délelőtt 8—11-ig, délután 2-től 4 óráig az állami iskola nagypulétében eszközöltek.

A beiratásoknál szem előtt tartandó szabályok a következők:

1. Az elemi mindennapi iskolába a 6 évet még be nem töltött és a 12 évet már betöltött gyermeket rendszerint felvenni nem lehet.

2. Oly gyermekeket, a kik eléggé fejlettek és a kiknek a 6 év betöltéséhez a beiratásakor legfeljebb három hónapjuk hiányzik, csak azon esetben lehet az elemi iskola első osztályába felvenni, ha az elemi iskolában elegendő hely áll rendelkezésre, illetőleg ha a 6 évet teljesen betöltött mindennapi tankötelesek már mind felvették.

3. A 6 évesek mint kezdők íratnak be, a korosabbak az előző tanévi és elegendő előmenetelük szerint a magasabb osztályokba.

relmében kereste. A hazaszeretet is fellángolt szívében. Jó hazafi sohasem lehet az, a ki a vallástalan bölcsésznek híve! Szilaj lelkesedéssel szolgálja a szabadság ügyét. Két hete már, hogy beállott honvédek, egyszerű közembernek. Bátran, hőiesen viselte magát a csatában, a halál mezőjén. A csüggedőket kitartásra buzdítja, hazaszeretetre oktatja őket. Tanítja, hogy a haza minden előtt, a haza minden. Mely gondolatokba merülten ül a tábornok mellett az est homályában. Valaki vállára teszi kezét.

„Ne busulj pajtás, holnap le fogjuk tenni a fegyvert — Világosnál!”

Berédy fölgrrik.

„Az nem lehet! Nekünk győznünk kell, ha a mindenség is összeomlik! Győznünk kell, én úgy akarom!”

A tábornok hirtelen ellobbant, csillagos éj terült a világra. Mindenki alszik, csak Berédy van ébren még!

VI.

Hát otthon mi történt! A szívtelen embert nagy lelki küzdelme ágyba döntötte. Sokkal jobban sorvaszt a lelki tépelődés, a lelki fájdalom, mint bármely betegség! Zavaros álmái voltak. Megjelent előtte fiának rongyos alakja, kit üldöznek és ő kacagott, nem akarta megmenteni.

Az árva lány ott virasztott ágya mellett, gyöngéd, önfeláldozó szeretettel ápolgatta a beteget. Lelke végigkísérte küzdelmeiben a kitagadott fiút. S a beteg jobban lett! Megmentette Erzsike gondozása. Az erős szervezet uralkodott a fájdalomon. Egy ölet ragadta meg lelkét. Azt a lányt feleségül veszi, neki adja nevét, vagyónát, s akkor senkisémet veheti el tőle azt. Alig érlelődött meg lelkében a gondolat, közölte a leánynyal. Oh,

az árva volt, a sors csapásai egészen lenyűgözték. Beletyűgödött, bármilyen történet! Ugy is lett: Egyedlen egy öreg pap maradt e vidéken, az Berédy parancsára megjelent és összeadta őket. Sokszor elmerengett felesége arcán. Minden viselkedése, egy végtelen, de tragikus könnyelműséget árukt el. A lány szép szemeiben, az arcán a fájdalom, a szenvedés tüze égett, elhervasztva ifjúságát. Sokáig el-elnézte Berédy György, valami megmagyarázhatatlan erő lekötötte nyelvét. Szólan sem tudott ő, a hatalmas ember. Lebilincselte felesége tekintete.

Elnézte s belvilágának valamennyi réme mozgolódni kezdett. Megmozdult lelkiismerete. Szerette volna megfogtani azt az ártatlan női teremtet. Szeme hirtelen megakadt egy ponton. Hirtelen fölgrrik székéről. Kacaj vonul el ajkain:

„Nézd édesem, mind lehulltak az ég csillagai. Itt a végítélet. Ott az elkárhozottak... Van Isten!... Ezeket szolván, örülten nevetett s azzal elrohant. Örült kacaja sokáig hangzott még a csillagatlan éjben.

VII.

Világos! Világos egy nemzet temetője lett, de az fönix madár volt, föltámadt hamvaiból! Minden feltámad, a mi egyszer volt! A mi ő hozzá, a nagy Alkotóhoz, az ő lényegéhez tartozott! Letették a kardot a szabadság hősei, árny borult a fényes napra. Gazdátlanul nyertek a harci paripák, a csaták viharában megédzett hős tenyerébe hajtja fejét s úgy zokog, mint egy gyermek! Földön futó lett a nemzet saját hazájában. Az erőszak ünnepe volt a nemzet legyőzése. Berédy Pál is letette kardját. Megvárta az éj beálltát s az éj sötét leple alatt elmenekült. Neki élnie kell, küzdenie

kell, boldognak kell lennie. Boldogságra született! Ugy kergette, úgy üldözte valami alhoz az imádott lényhez, hogy boldoggá tegye apja ellenére is. A nyomorban fog élni, de ő küzdelemre vágyik: megélni a saját erejéből. Az ellenség áskálódásai között menekült, éhesen, rongyosan, de elfelejtette szenvedéseit. Megédesítette fájdalmát egy édes tudat. A szabadég alatt pihente ki fájdalmait. Ha fázott betakarta a szelid hold fényével. S ő édesen álmódott. Lelki ereje uralkodott az akadályokon, legyőzött mindent. Csak ő láthassa meg, csak ő tehesse boldoggá. Sok bolyongás után szülőföldjére ért. Megtudta a rettentő valót, a történeteket. Azok egész belvilágát földülták. Kain nem érezhetett nagyobb lelki kint, mint ő a földönfuto szabadság hős.

De az nem lehet, el nem veheti senki tőle azt a lányt, ha a nagy mindenség is ellene eskszik. S joga van hozzá, mert szereti, mert érte él. Apja, az ő édes apja tette őt boldogtalan. Oh ég, oh föld minden kísértete maradjatok nyugton! Boldogsága tönkre van téve, sohasem lehet boldog. Az imádott lényt el nem veheti tőle senki! Övé lesz vagy itt, vagy a sirban. Megsemmisíti őt, hogy övé lehessen. Szerelmüknek minden szománczát elsöpörte a sors.

„Szegény árva lány!” kiáltotta Berédy Pál.

Mintha megbomlott volna az egész mindenség. Sem érezni, sem gondolkozni nem tudott. Oh az a lány szerette őt, csak ő szereti, és az szenved, az boldogtalan. A hazát földülták a szolga hadak, a bujdosónak nem biztos az élete. Soha... soha nem lehetnek boldogok. Az Isten sem akarja, nem akarhatja már. Apja kitagadta, hazája elveszett. Oda lett minden. Már felcsillogtak az ősi kastély tornyai. Gyors léptekkel közeledik

4. A más intézetből jött tanulók nyilvános bizonyítványuk és anyakönyvi kivonatuk, valamint oltási bizonyítványuk felmutatása után, a bizonyítvány nélkül jelentkezők felvételi vizsga sikeres kiállása esetében vehetők fel a bizonyítványuknak illetve ismereteiknek megfelelő osztályba. A felvételi vizsgát teljesen díjmentes.

5. Az oltási bizonyítványt minden tanuló köteles a beiratáskor felmutatni vagy a beoltást más módon igazolni.

6. Magánuton tanult növendékek érvényes bizonyítványt kötelesek felmutatni arról, hogy az illető osztályról, melyet végeztek, valamely nyilvános elemi iskolában nyilvános vizsgát tettek. (1868. évi XXXVIII. t.-cz. 7. §-a.

7. A 12-ik évüket betöltött mindkét nembeli tanuló kötelesek, ha csak be nem igazolják azt, hogy: a) iparos vagy kereskedőtanonc iskolába, b) felső vagy polgári népiskolába, c) felsőbb leányiskolába, d) középiskolába, e) szakiskolába járnak, — az általános-avagy gazdasági ismételőiskolába irandók be. Azon tanuló, aki a tanév második felében tölti be 12-ik életévét, köteles a tanév végéig mindennapi iskolába járni.

8. Azon szülő, gazda vagy gyám, a kinek gyermeke vagy gyámoltja a beiratások alkalmával bármi okból visszaszantastott, panaszával a gondnoksághoz fordulhat.

A m. kir. vallás és közoktatásügyi miniszter úr ó nagyméltóságának 1894. évi 17.200 sz. a. kelt magas rendelete értelmében az állami elemi elemi iskola mindazon növendékei, kik szegénységüknek fogva tandíjmentességben részesülnek, vagy a mely állami elemi népiskolában tandíjmentesség engedélyeztetett, a szegénységüket kimutató tanulók ingyen kapják meg az állami elemi népiskolában használatba vett állami vagy más kiadása tankönyveket.

A tandíjat az állami elemi mindennapi iskolában a helyi viszonyok számbavételével a gondnokság állapítja meg. Tandíj személyenként 4 korona, beírási díj 50 fillér, tanítói nyugdíjalapra 30 fillér. Ezen két utóbbi tétel t. i. 80 fillért minden beírt tanuló szülője, gazdája vagy gyámja köteles megfizetni. Az általános ismételő iskolába járó tankötelesek teljes tandíjmentességet élveznek, töltik a fentebb említett 80 fillér sem szedendő be.

Állami el. isk. igazgatósága.

Beiratás A Szt. Ferenczrendi zárda elemi nép és felsőleányiskolájába az 1904-1905-dik évre a beiratások szept. 1-én, 2-án és 3-án történnek. 4-én vasárnap d. e. 9 órákor ünnepélyes „Veni Sancte” tartatik.

Az előadások 5-én kezdődnek. **Az igazgatóság.**

a kapuhoz. Néma, csendes az egész mindenség. Mintha kihalt volna az egész vidék. És a csend, a némaság olyan fojtó... úgy kinozza, marczangolja lelkét. Apja örült kacaja összefújja kiaszott tagjait. Ott a verán-dán ül előtte az imádott lény könnyes szemekkel, szótalanul. Átöleli az örült és megcsókolja. A rongyos, a földönfutó jövevény fölrohan... kiragadja az örült karjaiból s megfojtja őt.

VIII.

Leáldozóban van a nap az égen. A kis erdő lakói között egy rongyos, dult képű, elhanyagolt külsejű ember aludt. Hirtelen fölrezen álomból, megrázódik s fölkel. Alig bírja lába, mintha valami nehéz álomból ébredt volna fel. Tekintete tévóváz, azt sem tudja merre menjen? Az ut mellett egy korhadt fakeresztet pillant meg. Odamegy és átöleli. Mint a vízbe fulló valami deszkaszálát, úgy kulcsolja át kezével, szeme megtelik könnyel. Ott csüng a kereszten és a Megváltó képét könnyel és csókkal árasztja el. Vihar sújtotta lelkét megragadja a hit, a szeretet égi melegsége. Hinni nem tudhat senki úgy, mint ő, mint Beredy Pál. Tele volt szíve, lelke hittel, égi melegséggel. Egyebet sem tudott, csak hinni. Kiragadta a hit az örvényből. A mi érzelem volt benne, az csak hit volt. Levezekelni a retentő bünt, kiérdemelni Isten Irgalmát. A rengeteg lakosa lett remetéje. Éjjel-nappal imádkozott.

Nyugodj békében te szegény remete. Viharos volt a te életed, de nem te váltál oka annak, szüleid, apád, az élet. Nyugodj békében, jeltelen sírodban. Virág fog nyilni sírhantodon.

Megállok sírodon: mintha a szellő azt sugná: muló semmi itt a földön minden csak, az Isten örök, a miénk egészen... **Brassói I.**

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Petrozsény üdvözlő feliratot** intézett Hunyadvármegye főispánjához abból az alkalomból, hogy az ellene orrvadászok által intézett galád merénylet az isteni gondviselés kifürkészhetetlen kegyelme folytán meghiusult. A község közönsége nevében a képviselőtestület közgyűlése egyhangulag fogadta el Andreics János bányatanácsosnak ez irányban tett indítványát, melyben örömeinek ad kifejezést, hogy az isteni gondviselés megóvta minden veszélytől azt a drága életet, mely szeretettel, jóakarattal, bölcseséggel és buzgalommal munkál a Hunyadiak dicső múltú vármegyéjének kormányzata élén, ennek a törvényhatóságnak s minden polgárának élén.

— **Merénylet egy jegyző ellen.** Vassi János petrilai körjegyzőt úgy ismertük és úgy ismerjük, mint aki igazságszeretete, meggyőző modora és jötekonysági ténykedéseivel a körjegyzőségéhez tartozó négy község lakosságának tiszteletét, nagyrabecsülését és szeretetét már rég megszerezte s állandó időkre biztosította is magának. Jól ésszel vettük azért azon biztos kufforásból nyert értesítést, hogy az élete ellen tört merényletet, melynek szomorú következményeitől a gyors orvosi segély, erős természete és a szerencsés véletlen immár megmentette, nem a körzetéhez tartozó községekben lakók, hanem idegenből ide vándorolt és már elzüllesnek indult munkások követték el. — A merénylet e hó 21-én történt; vasárnap volt; ilyen napokon a munkás elemi rendre szokta járni a korcsmákat. — Délután 7 és 8 óra között több részeg munkás rohanta meg Petrillán is a Horváth-féle korcsmát, kik közül kettő elég hangosan követelte, hogy pálinkát adjanak. Az özeveg korcsmárosné, kit durva szavakkal illelték és fenyegettek azért, mert kijelentette, hogy a megyei szabályrendelet értelmében részeg emberek részére italt nem mérhet ki, látva a veszélyt, átízest és kérte a községi elöljáróság segélyét. A közelben csak Vassi János jegyzőt találták, ki azonnal a helyszínére sietett s az okvetetlenkedőket erőlyesen rendretasítva kilökte, mire valami Ruzs János nevű szászvárosvidéki munkás kést rántott elő s észrevétlenül a jegyzőt nyakon szarta. A kés a légeső Ádámcsutka alatti részébe is behatolt. Petrillán és Petrozsényben már 8 órákor szájról-szájra futott a vészír, hogy a petrilai körjegyzőt megszurtták és haldoklik. Dr. Schulek Jenő járási főorvos és Dr. Csatt Aurel a helyszínére azonnal kiszállottak, a vérzést megszüntették s a sebhely bevarrása után az érdeklődőknek kijelentették, hogy a sérülés elég súlyos, de veszély egyelőre nincs. Másnap Vassit elöljárói, kartársai és barátai tömegesen keresték fel s üdvözlők szerencsés megmenekülése alkalmából. A merénylet és egyik biztató társát csak nagy küzdelemmel lehetett megmenteni a nép megleccsésétől. Mindkettőt, meri a merényletet követő éjjelen megkísérelték a szökést, kötözve kísérté be 22-én délelőtt a petrozsényi csendőrség a szolgabírói hivatalba, hogy megindíttassék az eljárás s így a merénylet gaz tettőkért elnyerjék a jól kiérdemelt példás büntetést. — A jegyző javuló felben van.

— **A hunyadvármegyei tisztségviselők** fizetésének rendezése a befejezéshez ért, a mennyiben a belügyminiszter a megyének erre vonatkozó javaslatát nemcsak jóváhagyta, hanem a fizetéseket már ki is utalta.

— **A harmadjegyzői állásra**, melyet Petrozsény nagy községben rendszeresítették, a főszolgabíró a pályázatot már kihirdette. Fizetés 960 kor. és 240 kor. lakbér. Pályázati határidő szeptember 25-ike.

— **Kinevezés.** Vallás és közoktatásügyi miniszter a petrozsényi áll. el. iskolánál ujonnan szervezett hétédikt tanítói állásra Kovács József okleveles tanítót nevezte ki. Kovács József a mult iskolai évben elöljárónak és a szülők közmegelegedéseire mint állandó helyettesitanító volt ennél az iskolánál alkalmazásban.

— **Egyezkedési tárgyalás** folyt le 26-án a petrozsényi főszolgabírói hivatal helyiségében a pénzügyi biztosság és a petrozsényi járáshoz tartozó tüzemégy község elöljárósága között a bor és huszfogyasztási adók három évre terjedő bérletének biztosítása tárgyában. A

község képviselői ez ügyben előzetesen értekezve és a bekövetkező eshetőségekre részletesen kiterjeszkedve egy látszik egyhangu megállapodásra jutottak, a mit igazol az előjárónak az egyezkedési tárgyaláson tett ama nyilatkozata, hogy községeik a bor- és huszfogyasztási adók bérletére vonatkozólag további tárgyalásba nem bocsátkoznak, mert egyáltalán nem reflektálnak rá.

— **Nagyszabásu** hangversenyt rendez a bányazonekar szeptember hó 4-én a Wágner-féle szálloda nagytermében. A hangverseny mesterileg összeállított műsorát jövő számunkban részletesen közöljük. Ez alkalommal csak felhívni ohajtjuk előre is figyelmét a nagyközönségnek e valódi művészestélyre.

— **A szegény gyermekekért.** Hangversenyyel egybekötött nyári táncmulatságot s színelőadást rendeztek a szegény iskolás gyermekek javára Weisz Ignác izlésesen díszített kerthelyiségében a kisdíjak folyó hó 24-én d. u. 4 órákor. A szép számú intelligens közönség várakozását felülmuta az a meglepő siker, mely a kicsinyek szereplését jellemzi. Dombora Kálmán szavalta Garai „Obsitos”-át helyes felfogással s igen ügyesen. Seidenfeld Tilda kedvesen énekelt népdalaival tetszést aratott. Schulek Béla hegedű játékaival (Opert S. ur kísérete mellett) biztonságát adta annak hogy, van zenei érzéke, ráteremtésé, de a rövid idő alatt tanusított haladása dicséri tanítóját is. „Az elvarázsolt király kisasszony” című kedves vígjátékban: Váradi Terike (Fannika), Marek Erzsike (Juliska), Weisz Irénke (Katicza) elbájolon kedvesek, esőkolni valók voltak. A főszerepben Weisz Irénke brillírozott, feledtetve a közönséggel, hogy gyermek előadás az, mely annyi élvezetet nyújtott. Egy gyakorlott színművész benyomását tette a hallgatóságra. Schulek Dezső (Ödön) szerepét szintén szinpadit otthoniassággal, helyes felfogással, igen ügyesen játszotta. Az összes szereplőknek, különösen a fáradhatlan, buzgó rendezőnek, Fántl Mariska kisasszonynak a közönség hálás elismeréssel adózott, kinek érdemét csak az méltányolhatja, a ki tudja, hogy mily odaadás kívántatik ily kis gyermekek betanításához. Majd végeztül kezdődött a táncz, s a kis gavalérok és a leendő kisasszonyok oly ügyesen lejtették a különböző tánczokat, hogy élvezet volt őket nézni. Hét-főn, f. hó 29-én zónahelyárakkal megismétlik az előadást; mire ezután is felhívjuk a közönség figyelmét. (Z.)

— **Ifjusági egyesület!** Az aninoszai bányamunkások között megalakult véglegesen az ifjusági egyesület a mult vasárnap. Megválasztották a tagok elnöknek Frosch Pál főmérnököt, alelnöknek Bakó Lajos társ. tanítót, titkárnak Károlyi Lajos társ. tanítót. Azonkívül választottak hét férfi és két nő választmányi tagot. Az ifjusági egyesület tagjainak száma ez idő szerint 140. Van egy ötven tagból álló férfi énekkara s egy negyven tagból álló vegyes dalárdája. Meg kell említenünk, hogy a bányagazgatóság a két szervező tanítónak jutalmul 40—40 koronát ajándékozott, a mi élénken mutatja, mennyire szíven viseli az igazgatóság munkásainak továbbképzését. Mint halljuk, közelebb az ujonnan alakult énekkarak Petrozsényban hangversenyt fognak rendezni.

— **Az ideai szárazság** folytán a vármegye területén előforduló gyakori tüzesetek csökkentése, illetve megakadályozása céljából a tüzrendészeti kormányrendeletben foglalt óvintézkedések azonnali foganatosítására az összes elsőfoku batóságok figyelmét felhívom s elrendelem:

1. Hogy minden községben, a hol tüzoltó-szerek vannak, azok azonnal jókarba helyeztessenek, a netalán fenforgó hiányok azonnal pótolatassanak, különösen pedig felhívom intézkedni, hogy kellő számban álljanak kampók és létrák rendelkezésre. Szükséges, hogy a tüzoltó-szerek kezelésére arra kijelölt egyének sürgősen beoktattassanak és úgy éjjelre, mint nappalra örök kirendeltessenek. Múltán a nagy szárazság által legtöbb községben vízhiány mutatkozik, ennél fogva elrendelem, hogy a mostanság különben is használaton kívül álló kádak, vagy megfelelő nagy edények hozzáférhető helyen állandóan minden háznál vízzel töltve legyenek.

2. Hogy a korcsmai zárórak és a korcsmai hiteiről alkotott szabályrendelet intézkedései szigoruan betartatassanak, illetve ellenőriztessenek, továbbá az utcázkon és udvarokon, nemkülönben pajtákban (istállóknak) a dohányzás szigoruan tiltassék.

3. Főképpen pedig szigoru felügyelet alá helyezendők a tűzveszélyes sütőkemencék használata, a

kéményeknek tisztogatása és a hamuban levő parázs-nak vízzel való kioltása.

Ezek, valamint az építkezési szabályrendeletben a tűzvész meggátálása céljából foglalt intézkedések szigorú betartásáért a községi elöljáróságokat, azoknak szigorú ellenőrzéséért pedig a járási főszolgabírákat és rendőrkapitányokat teszem felelőssé, azon figyelmeztetéssel, hogy ugy ezen rendeletben foglalt intézkedések mikénti foganatosításáról, mint ellenőrzéséről magam is a helyszínen meggyőződést fogok szerezni és a nem remélt legcsekélyebb mulasztásért vagy felültesért a legszigorúbb megtorló intézkedéseket fogom alkalmazni.

Végül felhívom, hogy a lakosságot a szükséges óvintézkedések megtételére saját érdekében hívja fel és figyelmeztesse a közönséget, hogy különösen vásárnapokon, a midőn a legtöbb gazda a vásárt kénytelen látogatni, tegyen intézkedéseket arra nézve, hogy látogatás alatt házat felügyelet nélkül ne hagyja és ilyenkor a községek elöljárói állandó öröket rendeljenek ki, a kik tűzoltó-szerek kezelésében jártasak.

Déván, 1904. augusztus hó 23-an.

Pogány Béla,
alispán.

A nő és a férfi.

Elhagyatott utcasarkon

Állott meg egy szegény asszony.

Felbámult egy palotára;

Sokszor láttam ottan állva.

Csak nézte a magas házat,

Pedig olyant sokat láthat;

Meghuzódik a sarokba

S mintha szemén könny csillogna . . .

Csak foszlány a ruha testén.

Látszik, nagyon . . . nagyon szegény . . .

Hej! de régen, itt, e házban

Ő lakott e palotában.

Régen volt az . . . egykor régen

Boldogság volt a szívében,

De a férfi elprédálta

És másé lett palotája.

És rászédte . . . és elhagyta

S árva lett az Istenadta;

Ott reszket az utcasarkon

Az a szegény . . . szegény asszony . . .

S amint ott áll, félve sugja:

„Bár lehetnék gazdag újra!”

Valahol a város végén

Rozoga kis házhoz érvén,

Lassu léptel . . . gondolkozva . . .

Uri ember lépett oda . . .

Régen volt az . . . egykor régen

Boldogság volt a szívében.

Hinni tudott tiszta vágygyal,

Mikor itt élt e kis házban.

Most már gazdag . . . oh! de mégse,

Több vágy szállott a szívébe.

Többre vágyik . . . többre . . . többre

És nagy vagyont halmoz össze.

Most gazdag, de boldogsága

Szétfoszolva . . . köddé válva . . .

— Szívét, lelkét másnak adta

És palotát vett ő rajta...

Elfojtotta azt, mit régen

Félve őrzött . . . a szívében.

Most már gazdag, mindene van,

Mégis: olyan boldogtalan.

Ő . . . az asszony, ő akarta,

Ő kergette be a harcba!

Fényre vágyott . . . hiu fényre!

És megcsalta mégis . . . végre!!

S amint ott áll félve sugja:

„Bár lehetnék szegény újra!”

Elhagyatott utcasarkon

Ott áll még a szegény asszony...

Jó a gazdag gondolkozva

És rád néz az asszonyra.

Egyik gazdag, másik szegény

S mindkettőnek szívében, lelkén

Ugyanegy a gondolatja:

„A jó Isten így akarta!”

Br. I.

Szerkesztői üzenet.

Ibolyás Mihály. Napról napra mind inkább kezd igazolást nyerni, erősödni ama hitünk, hogy vidékünkön nagy a száma már azoknak, kik így gondolkozhatnak: „munkátlanok csak az élet, van életem, mert henyélek”. Gyönyörű élet mondhatjuk s nem is más csak ilyen életmód mellett lehetett papírra tenni ilyen bántó szörny mondatokat. Ibolyás ur! Mi szívesen adunk helyet lapunk hasábjain olyan közérdekűt érintő cikkeknek, melyekkel a szó valódi értelmében a nagy közönség javát mozdíthatjuk elő, vagy bizonyos korrupciókat szüntethetünk meg. De ugy látszik, hogy talán az a vágya, hogy az ön „Sátoros hölgyek” című cikkével, mely telítve van rosszakaratú kifakadásokkal az ön kedvéért mi vegyük magunkra a hidegvizes lepedőt, ön helyett mi kaparjuk ki a parászból a forró gesztenyét s ön aztán a markába nevesse? Ibolyás ur! Talán sok volna a jóból. Aztán miért nem merte aláírni becsületes nevét, miért mutatkozik be álnév alatt? Ugy látszik kezdődik a névtelen és álnévvel ellátott levelek utramenesztésének korszaka. Elég szegény; szomorú dolog. Levele a papirkosárban találta meg örök nyugodalmának helyét. Jövőre hagyjon békét nekünk, hagyjon békét másoknak, hogy mások is békét hagyjanak Önnek.

Felelős szerkesztő: **Nagy Miklós.**

Kiadótulajdonos: **Figuli Antal.**

Főmunkatárs: **Fekete József.**

Pályázati hirdetmény.

A „Petrozsényi Takarékpénztár Részv.-társaság”
gyakornoki állásra

ezennel pályázatot hirdet. Évi 720 korona kezdőfizetéssel. Megkiváncsolt kereskedelmi akadémiai végzettség, továbbá a magyar, német és lehetőleg a román nyelv bírása.

Pályázati kérvények szeptember hó 1-ig a-dandók be és az állás azonnal elfoglalandó.

Petrozsény, 1904. évi augusztus hó 19.

Petrozsényi Takarékpénztár
Részvénny-Társaság.

Értesítés.

Azon vidéki tanulók, kik a petrozsényi iskolákat ohajtják a következő tanévben látogatni jutányos feltételek mellett tisztességes kosztot, lakást, szóval teljes ellátást nyerhetnek özvegy **Groszek Nándornénál**, — ki lakik Petrozsény fő-utcájában, a Kossuth Lajos utcában.

Bor és Szőlő
árjegyzéket ingyen
és bérmentve küld
Vetye Lajos
szőlő nagy birtokos Nagy-Ösz.

Kiadó lakás.

Petrozsényben a Mátyás utcában levő lakó-házam szept. 1-től haszonbérbe vehető. E lakás áll 3 nagy szobából, 1 konyhából, 1 kamrából és fűskamrából. A lakás esetleg 2—3 lakó részére is átalakítható. Minden lakónak rendelkezésre lesz bocsátva külön udvar, külön kert és különféle melléképület. Bővebb felvilágosítással szolgál Herman Adolf ur.

Káiling Károly, tulajdonos.

Krausz József,
órasmester
Petrozsényben, Kossuth Lajos utcán.

Ajánlja a Petrozsény és vidéke n. é. közönségnek a Kossuth Lajos utcán levő raktárát, melyben legfinomabb kivitelű fali- és inga-órák, legjobb és pontosan kiszabályozott zsebórák, arany- és ezüst-ékszerek, ugymint: varrógép és kerékpárok és azoknak alkotórészei, villamos háziesszengő stb. cikkek. gyári áron kaphatók.

Elfogad mindenféle óra- és ékszerjavításokat 2 évi jótállás mellett, varrógép és kerékpár javításokat legjutányosabb áron saját műhelyében készülnék el.

Elvállalok villamos háziesszengők és acytelyn világítási felszereléseket.

Végül ajánlom a most forgalomba jött villamos irodai órákat, melyeket felhuzni soha nem kell, üzletben mindenkor megtekinthetők.

Tisztelettel

Krausz József.

A „Kávé király”-hoz.

A ki jó zamatu s illatú kávé kedvel, az csakis „KIRÁLY-KÁVÉT” vegyen, mely a legkiválóbb fajok vegyítéséből áll s eddig még egy nem létezett módszer szerint van pörköltve. Hosszas kísérletezés után sikerült ezt elérnünk s így minden kávéismerő, ki egyszer megízleli, soha más kávé nem fog használni.

Ismeretes, hogy a kávé a legérzékenyebb czikk, melyből a finom zamat s illat azonnal elillan, valamint minden izt s szagot felvesz, miért is ezen kiváló kávé lemez-dobozokba csomagoljuk s szállítjuk bármely postaállomásra bérmentve, utánvétellel a következő árban:

1 kilogrammos doboz — 4 kor. 80 fill.

2 „ „ — 9 „ „

4 „ „ — 17 „ 20 „

Ezen különleges pörkölt kávé kivül ajánljuk a következő nyers fajokat, szinte bérmentve, utánvétellel bármely postaállomásra:

1 postacsomag 5 kgr. legfin. Cuba K. 13.50

1 „ 5 „ „ Ceylon „ 12.—

1 „ 5 „ „ Jamaica „ 11.20

BIRÓ ÉS TÁRSA

8—26 a „Kávé király”-hoz

Budapest, VI. ker. Teréz-körút 2/b.

A „Kávé király”-hoz.